СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 169. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 21 липня, 1934. VOL. XLII. No. 169. Jersey City, N. J., Saturday, July 21, 1934. THREE CENTS.

УСПІХ ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗАЛЕЖИТЬ ВІД НАС САМИХ. МИ САМІ ЗБУДУВАЛИ У. Н. СОЮЗ, МИ САМІ ЙОГО ПІДДЕРЖУЄМО Й ТІЛЬКИ МИ САМІ МОЖЕМО ЗАБЕЗПЕЧИТИ ЙОМУ ЩЕ КРАЩУ БУДУЧНІСТЬ. ХТО ЦЕ РОЗУМІЄ, ЦЕЙ НЕ ОГЛЯДАЄТЬСЯ НА НІКОГО ІНШОГО, А СПОВНЯЄ СВІЙ ОБОВЯЗОК І ПРИЄДНУЄ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК У САН ФРАНСІСКО ВІДКЛИКАНИЙ

СТО ТИСЯЧ РОБІТНИКІВ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ.

САН ФРАНСІСКО. — По 4 днях тревання ґенеральний страйк відкликано. Робітники мають вертатись до роботи в пятницю.

Одначе приказ про відкликання ґенерального страйку не відноситься до страйку корабельних вантажників, котрий допровадив до ґенерального страйку. Цей спір буде відданий до розгляду „краєвій вантажничій раді", утвореній недавно президентом Рузвелтом. Ця рада буде правдоподібно розглядати теж спір морських робітників, котрі вийшли на страйк за вантажниками.

Через відкликання ґенерального страйку вертаються до роботи в Сан Франсіско й околиці коло 100,000 робітників і робітниць.

СТРАЙКОВЕ НАПРУЖЕННЯ В ОРЕҐОНІ.

ПОРТЛЕНД (Ореґон).—Коли положення в Сан Франсіско значно вспокоїлося, то ситуація в цьому місті сильно напружена головно через те, що підприємства, заняті вантаженням кораблів, думають виладовувати кораблі при помочі страйколомів. Ґувернор стейту вислав „національну ґвардію" для береження спокою.

„Стратеґічний комітет" Центральної Робітничої Ради в Портленді обіцяв сенаторови Ваґнерови вжити всіх зусиль, щоби не допустити до заряджения ґенерального страйку до того часу, поки сенатор Ваґнер предложить Федеральній Роземній Раді в Сан Франсіско свої інформації, зібрані в Портленді.

СТРАЙК У МІНЕАПОЛІСІ.

МІНЕАПОЛІС. — о. Франсиз Дж. Гас, католицький священик, котрий є спеціяльним посередником Краєвої Робітничої Ради, заповідає скоре покінчення страйку візників троків.

Коли підприємці відмовили юнії, котра веде страйк, права говорити в імені робітників, юнія підняла думку, чи не розкрити би перед Радою свої книги, щоби це право доказати.

ЗАВОРУШЕННЯ В АЛАБАМСЬКІМ СТРАЙКУ.

ГОНТВІЛ (Алабама). — На тлі страйку робітників фабрик, що почався тут у понеділок, дійшло в четвер до поважних заворушень, у котрих ранено тяжко три особи.

У вуличній бійці дістав між іншими постріл у ногу Монров Адкок, президент місцевого відділу робітничої юнії. Напасники побили його теж цеглами по голові.

ЧИМ ЗАЙМАЄТЬСЯ АРИСТОКРАТ.

НЮ ЙОРК. — Перед федеральним судом у Бруклині ведеться розправа проти італійського князя Ерколе Молеї за пачкування наркотика „героїни". Князь станув як перший свідок у своїй справі. Він признав, що вмішався в торговлю героїною, але подав на свою оборону, що робив це в інтересі федерального уряду, котрий наняв його за шпиґуна проти пачкарів наркотиків.

Князь приїхав до Америки 8 літ тому з півтора міліоном франків у кишені.

ЗЕМЛЕТРУС НА ПАНАМІ.

БАЛЬБОА. — В околиці Дейвида, на Панамі, дались в четвер відчути пять сильних потрясень землі. Землетрус викликав занепокоєння серед населення, і уряд виставив надзвичайну силу війська й поліції для вдержання порядку. Канал від потрясень не мав ніяких шкід.

Як доносять з Вікторії, в Британській Колюмбії, землетрус дався відчути навіть у Канаді. Метеорольоґічні стації занотували слабі потрясення землі надзвичайної довжини.

КЛОПОТИ ВЛАДИ З ПЧОЛАМИ.

НЮ ЙОРК. — Мешканці 25. апартаменту дому під ч. 535 Вест 162 вул. побачили в четвер рано рій пчіл, що осів на пожарних сходах перед їх вікном на другому поверсі. Деякі пчоли позалітали до ріжних апартаментів. Одні мешканці візвали парковий департамент, другі пожарників, треті поліцію. Заки приїхала влада, суперінтендент дому, дбаючи за безпечество льокаторів, пробував розігнати пчоли кипятком. Поліція відмовилася помагати в роботі, кажучи, що вона пчіл не поливає. Цілий день кілька бльоків довкруги тільки тими пчолами й жили. Нарешті хтось покликав заряд звіринця в Бронкс Парку, але заки він зібрався зі своїми лаштунками, матці рою збралося на літ і вона повела рій кудисьінде.

НЕБЕЗПЕЧНО ВИСІДАТИ.

ҐРІНІЧ (Конетикот). — Волтер Каріґен пробував висісти з поїзду, заки цей задержався на стації. Він ударився до одного зі стовпів, що підпирають дах стації, з такою силою, що розбив собі череп. З міського шпиталю приїхав негайно амбулянс, але Каріґен помер, заки доїхав до шпиталю.

24 МУРИНИ ПОСВЯТИЛИСЯ ДЛЯ ДОБРА ЛЮДСТВА.

Африканська преса розписується широко про геройство 24 Муринів, які свідомо зарисикували своїм життям для добра загалу. Як відомо, в цілій Африці панує жахлива недуга сплячки, проти якої нинішня медицина не знає ще ліку. В Уґанді, в Африці, є окремий інститут, що намагається помагати хворим тубильцям. Однак лікарі, що працюють у згаданому інституті не могли запобігти лиху, бо бракувало їм матеріялу для переведення досвідів. Лікарі звернулися з закликом, щоби для переведення лікарського досвіду зголосилися кілька осіб, які одначе мусять бути приготовані на те, що вони готові навіть згинути. Вислід заклику був несподіваний. До інституту зголосилися 24 молоді, сильні Мурини і дозволили перевести на собі ріжні щеплення і т. п. У висліді переведених дослідів знайдено лік, при помочі якого буде можна дуже успішно лікувати недугу сплячки.

САМОГУБСТВО СЛАВНОЇ КОЛИСЬ КРАСУНІ.

В Ченстохові отруїлася йодиною стара манячка Кляра Ідзякувна, що жила в малій хатині і довший час ніде не виходила. Самогубство викрили таким чином, що сусіди почули жахливий сморід, що проходив крізь двері. Коли в приявности поліції відчинено двері, приявні побачили там трупа Ідзякувни, що вже був сильно розложився. Перед 50 літами Ідзякувна була відома красуня в Ченстохові. На додавок була ще й багата і тому неодин хлопець старався добути її серце, але дарма. Ідзякувна була однак завжди тієї думки, що мужчини хочуть одружитися з нею тільки тому, що хочуть загарбати її гроші. Згодом занедужала вона на манію переслідування і ця недуга зробила з прекрасної колись дівчини здійну Ксантину. Наслідком деваловації Ідзякувна зовсім збідніла і з нужди відобрала собі життя.

ЗВІРСЬКЕ ВБИВСТВО МОЛОДОЇ ДІВЧИНИ.

В селі Завада, пов. Ченстохова, знайшли прохожі привязаного до дерева трупа 16-літньої дівчини, яка впала жертвою сексуального вбивства. Численні сліди на тілі вказують на те, що вбита боролася сильно з напасником, та її вдушено. Після вбивства звірський убивник збезчестив тіло дівчини.

ПЕРЕВОЗИТИМУТЬ ПОЧТУ РАКЕТОЮ.

Цими днями відбудеться в приявності представників англійського міністерства почти перша проба з ракетою, якою мають перевозити почту через канал Ляманш. Почтову ракету збудував німецький інжинір Цукер. Ракету наповнять листами і вистрілять з місця, яке покищо держать у тайні. Як зачувати, то в Англії заснувалось окреме товариство, яке фінансуватиме постійну почтову комунікацію між Англією і Францією при помочі ракети. Простір через канал Ля Манш перелетить ракета за 4 секунди.

ЛОВИ НА МОЛІ.

Лови на молі зорґанізує Британський Музей у Лондоні. Рік-річно молі роблять там шкоди на 5,000 фунтів, бо зїдають усякі дорогоцінні одяги. Одного дня в серпні кількасот осіб перетрусять тисячі предметів і поницать яєчка молів, уживаючи найкращих засобів дезинфекції.

БІЙКА У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

До салі, в якій відбувалося засідання кількох студентів з Леґіону Молодих, добулися кілька студентів ендеків і зчинили бучу. Прийшло до бійки, в якій поломано крісла і вибито шиби. Абсольвента політехніки Грудзевича тяжко побито. Університетська влада зліквідувала бучу.

ПОДАТОК ВІД КУПІЛЬНИХ КОСТЮМІВ.

Управа міста Будапешту, шукаючи нових джерел доходу, рішила наложити нові податки, між іншим від содової води та купільних костюмів. Один із внескодавців запропонував, що чим коротші костюми, тим вищий повинен бути податок.

ПЕСИК ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ 7 ОСІБ.

В місті Фонтенебльо в Франції відбулись автомобілеві переґони. На учасників переґонів зглядалися тисячі людей. Нараз на переґонову дорогу вибіг маленький песик. Його був би роздавив поручник Кошен, якого авто їхало 112 миль на годину. Роздався крик людей. Кошен спостеріг песика, скрутив автом у бік і вгнався в натовп людей. Від удару авта згинуло шестеро людей. Самеж авто перевернулось, і в ньому на смерть потовкся Кошен. Він умер, коли його виймали з розбитого авта. А тимчасом песик побіг собі дальше і навіть не знав, що він став причиною смерти сімох осіб.

4-ЛІТНЯ ДИТИНА В МАНІТОБІ БУЛА ВКРАДЕНА.

В таємничий спосіб пропала з воза на фармі свого батька коло Мусґорн у Манітобі, на північний захід від Вінніпеґу, 4-літня Бетті Вулфром. Батько дитини, К. Вулфром, сіяв збіже, мати удалася була до кліники в сусіднім містечку, а дитина спала на возі, прикрита уважно коцом. Батько то віддалявся від воза підчас сіяння, то приближався і поглядав, чи дитина спить. Накінець зацікавився, що дитина немовби вже задовго спала. Прийшов до воза, підніс коц і побачив, що під ним порожно. Дитина зникла, як камфора. Здогади були всілякі. Може дитина збудилася, злізла неспостережено з воза і заблудила в лісі. Зачали пошукувати. Ціла околиця стала до помочі, одначе ніде не знайдено цілу дитини. Тоді утвердився другий здогад. Хтось мусів дитину викрасти, схопити. Але хто? І що з нею зробив?

Пять днів пізніше вона знайшлася жива і в добрім стані здоровля. На дитині не було ніяких признак голоду, або холоду, всеодно, як би перед якою годиною випустили її з хати. Люди, що були її схопили, видно, випустили її між густі хащі коло двіі милі від хати родичів. Про те вже нема сумніву, що вона була схоплена. Лікар ствердив понад усякий сумнів, що дитина мала що їсти і мала дах над головою ввесь час своєї відсутности.

Рой Росін, фармер з околиці, що помагав у пошукуванні дитини, вийшов з дому Вулфромів коло 1 години пополудні і пішов в хащі в північно-східнім напрямі, де вже попередно кілька разів перешукувано кожний корч. Нараз почув голос: „Деді, деді". Потім показалася пошукувана дівчинка. Росін узяв її на руки і заніс до хати.

НАСЛІДКИ НЕДОПУЩЕННЯ ДО МАТУРИ.

В Пружанах кинувся під поїзд учень 5 року вчительської семинарії, З. Хваліковський, з розпуки, що його не допущено до матури. Паровіз розірвав Хваліковського на куски.

ВРОДИЛИСЯ БЛИЗНЯТА НА АВТІ.

Ричард Врайт віз свою жінку автом до акушерського відділу шпиталю в Ред Дір, містечку в Алберті, та бузьок стрінув її по дорозі і обдарував їх двома хлопчиками-близнюками. Мама й хлопчики зовсім здорові.

ВЕЛИЧЕЗНІ ШКОДИ ПОВЕНІ В ГАЛИЧИНІ ДАЛІ ВИЯСНЮЮТЬСЯ

250,000 СЕЛЯНСЬКИХ РОДИН ЛИШИЛИСЯ БЕЗ ХЛІБА И ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ.

Скількість загинулих ще не вияснена.

КРАКІВ (Польща). — Вияснюється, що найбільше від повені й зливи потерпіла Західня Галичина. Більш як двісті пятьдесять тисяч селянських родин цілковито зруйновані й потребують негайної допомоги. Армія тепер уже годує більше як 50,000 голодних, що примістилися в Кракові. Уряд числить, що заподіяні зливою й повінню шкоди виносять понад 100,000,000 долярів. Доведеться кількадесять тисяч селянських родин годувати аж до нового врожаю.

Дотепер нараховано 120 трупів, а 180 осіб без вісти пропали. В Новому Санчі втопилися в потоках води 50 осіб; між ними ґенерал Балабан зі Львова згинув зі своєю жінкою, донькою та слугами. Найбільше вилилися з берегів ті ріки, що пливуть з Карпат до Висли. Військові летуни розглядають залиті водою простори, до яких всяка інша комунікація перервана.

РУМУНСЬКА ЦЕНЗУРА НА УКРАЇНСЬКІ ҐАЗЕТИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Українська преса в Румунії, яка ще животіє лише на Буковині, знаходиться в дуже тяжких цензурних обставинах. Українські ґазети цензурує спершу військовий цензор, а потім поліційний. Ці два цензори є фактичними редакторами ґазет.

Румунський уряд не дозволяє випускати ґазети з друку з білими місцями, а тому редакція завжди мусить мати матеріял, яким вона заповнилаб усе те, що викидає цензура. Часом цензура перекреслює половину ґазетного матеріялу, але читачеви годі довідатися, що ґазета була цензурована.

БОРОТЬБА МОСКВИ З НАЦІОНАЛІЗМОМ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — За відомостями з Москви, комуністична партія тепер заклопотана зростом національної свідомости серед Башкирів, що заселюють передурали, головно бувшу уфимську ґубернію. Вже кількадесять башкирських націоналістів розстріляно, а з посад в „автономній" башкирській республіці викинено всіх Башкирів.

Тепер у комуністичній партії також переводиться „чистка" й з неї викидають увесь елемент, підозрілий за башкирський „націоналістичний ухил", а властиво всіх Башкирів.

НЕМА КІНЦЯ РОЗСТРІЛАМ.

РОСЛАВЛЬ (СССР). — Розстріляно трох чоловіків за спробу виколіїти потяг. Їх кревних включно з жінками, засуджено на вязниці на час від двох до десятьох років.

В НІМЕЧЧИНІ ДАЛІ ПАНУЄ ТЕРОР.

МІНХЕН (Баварія). — Воєнно-полевий суд далі працює в місті. Перед ним мають стати скоро 2,000 штурмовиків за ріжні нарушення дисципліни. Звичайно карою для таких штурмовиків є виключення їх зі складу орґанізації та заборона колинебудь ставати на поліційну, жандармську, чи яку іншу адміністраційно-урядову службу.

Всі концентраційні табори переповнені арештованими, яких число з кождим днем збільшується.

АНҐЛІЯ ЩЕ ЗБРОЇТЬСЯ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Уряд оголосив програму дальшого збільшення скількости воєнних літаків. До 1939 року мають збудувати ще 460 літаків. Загальне число воєнних літаків в Анґлії тоді буде 1,440 боєвих літаків першої кляси. Це лише 200 літаків менше, ніж має Франція, якої повітряна фльота є найбільшою на світі.

Крім того великі кошти асиґновано на влаштування оборони міст та індустріяльних районів від нападу чужинецьких літаків на випадок війни. Уряд каже, що до збільшення повітряної фльоти привело його те, що женевська конференція в справі розброєння не дає ніяких вислідів.

ЗАПОВІДАЄ ЦИВІЛЬНУ ВІЙНУ В АВСТРІЇ.

МІНХЕН (Баварія). — Бувший провідник австрійських націонал-соціялістів, Альфред Фравнфельд, який тепер перебуває в Німеччині, виголосив на радіо промову, направлену проти уряду Дольфуса. Він заявив, що коли сім австрійських наців яких тепер поставлено перед воєнний суд, будуть покарані, то в Австрії пічнеться горожанська війна.

Нападаючи на канцлера Дольфуса, Фравнфельд говорив, що теперішня система державного устрою з Австрії є клерикально-большевицька.

БОМБОВИЙ ТЕРОР В АВСТРІЇ НЕ СПИНЯЄТЬСЯ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Не зважаючи на те, що уряд грозить суворими карами аж до кари на смерть за переховування вибухових матеріялів, бомбові вибухи далі трапляються в ріжних містах Австрії. Після висадження в повітря гірської залізниці в Інсбруку вибухла бомба в Форарльбаху в помешканню проурядової орґанізації „Фатерлянд Фронт".

В Стирії арештовано авто з вибуховими матеріялами. Автом їхали німецькі наці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1010.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕЗОРҐАНІЗАТОРИ РОБІТНИЧОГО РУХУ

В Сан Францiско точиться загальний страйк зорґанізованого в юніях робітництва. Цей загальний страйк має льокальний характер і як такий не потребував апробації Американської Федерації Праці, до якої належать майже всі юнії, що викликали своїх членів на страйк.

До цієї всеамериканської орґанізації юнійного робітництва не належать лише ті орґанізації, які, називаючись робітничими, знаходяться під контролею комуністичної партії й тому мають характер партійних, а не робітничих орґанізацій. Через них, і безпосередньо, комуністичні партійні аґітатори й орґанізатори все стараються загострити кождий конфлікт між робітниками й підприємцями та викликати заворушення.

Комуністична партія знає, що її сила лежить лише в анархії; лише серед здезорґанізованих мас може знайти собі прихильників, і що вона може запанувати там, де існує крайнє подражнення, де робітництво вийшло зпід контролі своїх власних орґанізацій. Тому вся праця комуністів направлена до дезорґанізації робітничого професійного руху, до підриву довіря робітництва до своїх орґанізацій та до своїх провідників, які не присягали на сталінський коран.

Така праця комуністів болючо бє саме робітництво, загострюючи та ускладняючи його боротьбу за поліпшення свого становища. Ця дезорґанізуюча праця комуністів розбиває єдність робітничого фронту, зменшує зорґанізовану силу робітництва й викликає реакцію та ворожнечу в самих робітничих масах, які не годяться зі способами анархії і насильства в боротьбі за свої права. Завданням комуністичної пропаґанди й діяльности є не поліпшення стану робітництва, а навпаки, погіршення його до такого ступня, що коли робітництво з одчаю візьметься до крівавих способів боротьби, то тоді комуністи сподіваються, що їх партія запанує над робітництвом політично й економічно.

Комуністи дібралися до влади в Росії, де широко зорґанізованого робітничого руху не було, де робітничі маси не мали своїх професійних союзів і де підприємці диктували свої умови праці для робітництва. Але в інших державах, як у Німеччині, Італії, Латвії і т. д., комуністична праця привела до приходу до влади реакційних диктатур. Таку саме деструктивну працю провадять комуністи й у Злучених Державах, а тому й маємо тут уже широко розвинені початки фашистівського, чи подібних рухів.

В інтересах самого робітництва та дійсної демократії лежить цілковито відмежитися від комуністів, лишаючи їх „провідниками" без мас. Тоді й зорґанізований робітничий рух буде тривкішим, а в процес боротьби робітництва за поліпшення свого стану не буде втискатись елемент анархії та дезорґанізації, що ніколи не приводить до перемоги.

ЖДЕМО НА ЮВИЛЕЙНУ ВІДПОВІДЬ ВІД 230 ВІДДІЛІВ!

ЧИ БУДЕ ПРЕВЕНЦІЙНА ВІЙНА?

Военна наука знає два сорти війн: війну зачіпну та війну оборонну. Німецький ґенерал Бернгарді додав до тих війн іще третю — війну превенційну, по нашому сказати: **запобіжну.** Це значить, що одна держава, яка знає, що інша країна готується на неї напасти, сама переходить у наступ, щоб не дати противникови зібрати свої сили. У цім випадку держава вживає зачіпної тактики, але діє це ніби у своїй обороні. Світова війна 1914—1918 рр. була такою превенційною війною. Німеччина була ліпше приготована до війни; Німці знали, що Франція і Росія горячково зброяться, а тому німецький уряд використав конфлікт Австрії з Сербією й оголосив війну Франції і Росії. З того вибухла світова війна.

20 років після оголошення війни 1914 року знов захмарилось небо над Европою. І не тільки над Европою, але також над Азією, на Далекім Сході.

У звязку з німецько-польським порозумінням багато говориться тепер про спільний плян цих держав разом з Японією проти Радянського Союзу. Тяжко тепер довідатися про те, що готує тайна дипльоматія в своїх канцеляріях. Нам доводиться лише брати під увагу **факти** і з них робити свої висновки.

Це не є таємниця, що Німеччина готує свої військові сили шаленим темпом. Проти кого готує Гітлер своє військо? Одні кажуть: проти Польщі; другі кажуть: проти Росії; треті запевняють: проти Франції.

Хто з угадників „улучив у саму точку"? Хто стоїть найближче до правди? Мені здається, що й сам Гітлер не знає, проти кого він в першу чергу оберне свою зброю. Гітлер міг би сказати так, як казав французький ґенерал Булянже: „Я не знаю, куди я йду, але я йду **туди** рішучо". Не в тім справа, проти кого воювати, аби тільки було чим воювати.

Наперед можна сказати: війна Німеччини з Росією булаб у німецькім народі **дуже непопулярна.** Росія і Німеччина не мають спільної границі. Ще перед роком Німеччина і радянський Союз були в тіснім союзі між собою. Не є виключене, що врешті дипльоматія національ-соціялістичної Німеччини піде слідами демократичних міністрів — Ратенава, Штреземана й інших, тобто знайде спосіб мирного співжиття з большевицькою Росією.

Але проти кого є найбільше ненависти в Німеччині, то це проти Франції. Франція головно продиктувала Німеччині Версайський договір. На проповіди ненависти до Франції зросла популярність Гітлера і сила його партії. „Трете цісарство" Гітлера використає кождий зручний момент для ослаб- дий зручний момент для ослаблення Франції, хочби довелося вжити і збройної сили.

Провідники Франції добре розуміють напрям німецької політики. Вже в перших місяцях після перемоги Гітлера в Німеччині Франція почала сипати нові біліони франків на узброєння свого війська. Франція шукає нових союзників для себе. І нарешті: у Франції чути голоси за превенційну війну. Дехто у Франції не хоче чекати до того, коли вже Німеччина буде готова до війни. Навпаки, думають, що ліпше булоб напасти на Німеччину, поки її військова сила ще не готова.

І не тільки певні французькі політичні кола обговорюють можливість і потребу такої превенційної війни проти Німеччини. До недавнього часу була ґрупа Французів, що мала плян превенційної війни Франції проти Італії. Тут можна зазначити замітний факт, що за цей плян стояла також частина італійських еміґрантів, скупчених у Франції. Вони думали, що внаслідок війни Франції з Італією заваляться в Італії фашистівська диктатура. Ці надії частини італійських еміґрантів на „війну визвольницею" були в деякій мірі причиною того, що розпалась італійська „протифашистівська концентрація". Це була орґанізація, в якій брали участь соціялісти і несоціялісти, противники диктатора Мусолінія. Італійські соціялісти заявилися проти „превенційної війни" і зазначили, що італійський нарід сам, своїми силами вибере собі форму влади, без военної допомоги зза кордону.

Прихильники „превенційної війни" є в ріжних країнах. **Приводів** до війни є більше навіть, як треба. В січні 1935 р. рішається доля Сарської области на німецько-французькім кордоні. Може спір за цей малий край буде приводом до війни?

Жиємо в неспокійнім часі.

В. Л.

Олена Степанів.

ЖІНКА-ВОЯК

Дивує вас, що саме я, не хтось із посторонніх людей-глядачів, пише про жінку-вояка. Не моя вина. Просьбі редактора годі було відмовити, попросту примусив.

Чи задумувались ви колись над тим, чим манила, манить і причаровуватиме молодих жінок і дівчат страшна і в наслідках ніяк непривааблива війна?

Чи порив молодости, заборона битися в рядах з мужчиною, страхіття переживань, бажання незвичайних пригод, нудьга буденщини, втеча від життевих обовязків; чи може бажання саможертви, невтишний голос людської душі, що наказує в деяких моментах життя сповнити цей, а не інший обовязок; чи може охота доказати світови, що ми, жінки, здібні до всього — кинуло нас в обійми війни?

Цеж знана річ, що ми потрапимо бути жінками, матерями, товаришами в ріжних ділянках праці, не тільки послушними, але й творчими, не тільки виконавцями чиєїсь волі, але відповідальними одиницями, що самі комбінують, орґанузіють та проводять у життя свої думки. Вміємо бути рішучими, меткими, відпорними, впертими й неуступчивими, як ті, що вибирають діло під гаслом: „цінна кожна хвилина, бо криє в собі смерть!" А тим ділом між іншими є і війна...

* *

Жінко! Вмієш слухати? Так.
Вмієш приказувати? Так.
Вмієш бути обовязкова, точна? Так.
Вмієш зрозуміти вагу і потребу хвилини? Так.
Вмієш зі затисненими зубами зносити злобу, погорду, терпіння, пониження, страх, голод і невпинну працю? Так.
Вмієш радіти хвилиною відпочинку, красою природи, усміхом вдячности, добротою людських сердець, довірям товаришів? Так.
Вмієш сміливо й рішуче ставити чоло невідомому, не жаліти життя та не дивуватися нічому?

Вмію... — Ходи!

Можеш бути вояком!

Чи ще далі бажаете відповіди? Вонаж проста...

Наше „я" і виплекане почуття обовязку змусило нас іти на війну.

Виходить: жінки-вояки зовсім нецікаві. Вони всі подібні, або й однакові — мають тісамі прикмети.

Направду — ні.

Моя практика дала мені змогу виріжнити три засадничі типи.

Перший: обовязковий і працьовитий, як зрештою на кожному іншому місці в житті.

Другий: легкодущний, але відважний, що легким способом старався здобути славу.

Третій: грабіжний, що використовував хаос военного безправства для власної наживи...

А чи це виключно жіночі типи?

Чи такого поділу не можна повести й між чоловіками-вояками? Чи світова війна й українська не дали нам прикладів на це?

* *
*

А ще одно — чи всі жінки (подібно як і чоловіки) хочуть стати вояками?

Думаю, — ні; погодимося напевно, коли розкажу вам одну дійсну пригоду з галицької війни.

1919 рік. Весна. Начальник штабу при Начальній Команді У. Г. А., полк. Курманович, взиває мене явитися негайно в Ходорові. Має для мене якесь припоручення. Цілу дорогу мучить мене думка, до якого діла буду йому потрібна.

— Приказую вам поїхати до села Н., бобрецького повіту і зорґанізувати жіночий військовий відділ: — селянки зголосилися до війська.

— Пане полковнику, прошу комусь іншому припоручити цю місію; я є проти окремих жіночих частин у війську, а навіть і проти масової участи жінок на війні...

— Приказ треба виконати — а зрештою не можемо нехтувати военного запалу села!

Іду. Мій мовчазний товариш сот. Кр. хитається на драбинястому возі, то в той то в інший бік, насупив брови і цідить слова. Він також невдоволений з моєї місії...

Доїздимо на вечір. На горі приходство, недалеко читальня. Всі здивовані нашим приїздом.

— Ми хотіли лише зазначити наш запал, підтримати на душі армію, але ми й не думали, що наше зголошення візьмете поважно, — пояснює збентежений священик.

Одначе треба говорити з жінками. Збираються в читальні дівчата, жінки. Під вікна, у двері і на салю тиснуться чоловіки... з палицями, ціпками й дуже похмурими обличчами: — „Ще й жінок прийшли нам забирати на войну!"

Поважний і грізний настрій.

Всетаки треба зачати промову.

— З вашого села прийшло до Начальної Команди дуже гарне письмо: не лише чоловіки, але й жінки забажали сповнити свій обовязок для України і добровільно зголосилися до військової служби. Начальна Команда припоручила мені запитати вас, хто з дівчат і жінок хоче дійсно взяти обовязок вояка, а з тих, що зголосяться, потворити окремі жіночі військові частини.

На салі ні чичирк... Зпоза вікон, зпід стін почула я неприхильне для мене муркотіння.

Буде зле.

Зачну інакше:

— Начальна Команда цінить ваш запал і добру волю. Моїми устами хотіла вона пригадати вам, як дуже ви, жінки, потрібні є нам на своїх місцях... у власному селі: сійте та збирайте збіже, бо вояк потребує поживи; виганяйте з села дезертирів і заохочуйте братів, наречених, своїх чоловіків і синів — сповнити їх обовязок вояка; нагодуйте голодних, допоможіть раненим і хорим; а ваша праця буде також вартісною жертвою для Украйни, як трупи вояків-чоловіків.

Я виграла. Усі відітхнули... До мене заглядали усміхнені очі дівчат і їх батьків. Вони зрозуміли, що я не приїхала силувати їх іти на війну...

І мої очі всміхалися до них: ліпше — не йти, як заломитися і подоптаним впасти край дороги...

І похмуре лице мого мовчазного товариша сот. Кр. всміхалося радісно у поворотній дорозі. Ми чули, що добре вивязалися з припорученого завдання...

*
* *

Чим є війна, а особливо для жінки-вояка, — спитайте тих, що її перейшли. — („Назустріч").

Темпо, темпо.

Нова тайпрайтерка: — Перепрошую, пане директоре, та я добре не зрозуміла того, що ви диктували між „Високоповажаний Пане!" та „З правдивим поважанням".

Г. Ф.

КОНТРАБАНДА

(Оповідання).

(3)

— Пани на шляхах від Дністра до Львова не такі нахаби, як на купецьких шляхах. Вони до мита не привикли і на мито не рахують, бо сими шляхами не їздять ніякі купці. Сими шляхами лиш я вожу рибу.

— Шляхами, не одним шляхом?

— Вожу одним шляхом, поки пани на тім шляху не друть, а вдоволяються малим, заздалегідь між мною і ними умовленим митом. Такий пан знає, що як стане лупити забагато, то я перекинуся на інший шлях. З Миколаєва можу йти на Броди і Красів. Можу взяти на Добряни, або на Ричихів-Щирець. Також не мушу зачинати від Миколаєва. Причалити можу десь далі. При устю Верешиці можна би товар перевантажити на човни, Верешицею підплисти аж до її ставів. Звідтам сухий шлях до Львова дуже короткий.

— Всежтаки як пани вчують, що ви везете не рибу, а якісь цінніші речі, то злакомляться...

— Від кого вчують?! — заперечив живо Галущак. — Я тим не буду чванитися, і ви ні.

— Не лиш ми два будемо при тій роботі. На байдаках є помічники, на сухім шляху будуть з нами погоничі.

— Байдак, що буде везти ваші скарби, очевидно накриті вяленою рибою, дістане службу таку вірну, що й чорт не занюхає, який вантаж. Як будемо використувати лише дні з добрим вітром, то тої служби не треба багато, бо не треба гребти. На байдаці будемо лиш ми оба і два гребці. Може й один вистане. Як хочете, то можете дати вашу обслугу.

— Маю сина, — сказав купець.

— А я маю товариша, за котрога ручу моїм власним горлом.

Оба ще довго перешіптувалися. Кінець тих перешептів був такий, що Забора обіцяв за пару днів приїхати до Галущака, щоби разом з ним на пробу поплисти байдаком аж до Заліщик, звідтам з рибою до Миколаєва, і з Миколаева возом до Львова. Прощаючи відходячого Галущака, Забора сказав:

— Як проба покажеться, що то справді вигідний, скорший, дешевший і безпечний шлях, то будете возити мій товар. Ще й інших купців дістанете.

Галущак вийшов і відїхав до Галича. Забора ще лишився на пару днів у Львові, щоби корисно збути свій товар, який до Львова вже привіз був.

Минули три роки, заки до уха галицького старости зайшла чутка, що байдаки на Дністрі возять не лиш рибу, але й речі, за які виплатилось би брати мито. Хоч би в тих байдаках була справді лиш риба, то й вона мала свою вартість. Староста зорґанізував митну сторожу на лодках, котра здержувала всі байдаки що попри Галич плили горі рікою, і брала для старости частину риби, везеної поза Галич. Сторожа очевидно перетрушувала байдаки, чи вони, крім риби не везуть яких інших річей.

Вже зачинаючи водний транспорт товарів купця Забори і пару його товаришів, Галущак не сумнівався, що колись хтось підгляне сю роботу і пани, що сиділи здовж Дністра, схочуть простягнути свої руки по мито. Галущак заздалегідь приготовив контрабанду.

Перше полювання старостинської сторожі на Дністрі скінчилося дуже марною здобичю. В руки митників впав тльки один байдак з Устя і один з Нижнева. Староста очевидно не знав, що оба ті байдаки були власністю спілки в руках Галущака. Ся перша напасть була доброю пересторогою.

Першим байдаком, який плив долі рікою, Галущак вислав гінця, що здержав байдаки, пливучі з вантажом горі рікою. Гінець передав приказ Галущака, щоби байдаки вплили на цілу днину до своїх скритків коло Устя, і щоби аж опівночі пустилися в дальшу дорогу.

Дністер мав дуже багато проток і глибоких затонів, до котрих приступ був замаскований очеретищами і сітником. Байдаки мали досить скритків. Відколи галицький староста завів на ріці мито, вантажні судна підпливали в днину поза Водники. Впливали в якийсь скриток і аж в ночи плили далі і прокрадалися поза Галич.

Отаман водної сторожі доміркувався, чому то порожні байдаки пливуть від заходу, хоч від довшого часу ніодин байдак не пішов горі рікою. Сторожа стала вечерами перетрушувати береги Дністра, чи де не скрилося яке навантажене судно. Також звичайно майже до півночі по ріці крутився один човен сторожі, щоби сурмою і ліхтарнею заалярмувати решту при березі, коли би на ріці показався байдак.

З усім тим Галущак умів дати собі раду. Край ріки стояли хатчини рибаків. Одна була зараз в сусідстві прибережної митної комори. Скоро човни сторожі вернулися з обзорин на ріці, світло у вікні рибацької хати звіщало, що дорога вже вільна. Байдак по тім боці ріки випливав зі свого скритка і преспокійно минав Галич. В темну ніч з галицького берега годі було добачити байдак, що пливе по тім боці ріки. На добавок Галущак приказав був помастити байдаки на темно-сіро і темно-сірі були вітрила.

Щоби митників баламутити; щоби не сердити їх і не спонукувати до завзятішого полювання, байдаки з менше вартним вантажом далі плили в білий день і платили мито. Ввесь цінніший вантаж ішов ночами контрабандою.

Одного вечора староста покликав до себе отамана своїх митників і спитав:

— Нині були які байдаки?

— Вчора ішли два, — відповів отаман. — Нині не показався ні один.

— Пильнувати в ночи, бо мабуть поплиее грубша риба. Нині був у мене чоловік з Нижнева. Казав, що перед полуднем попри Нижнів плив байдак. в Нижневі бачили купця Софрона Забору. Той Забора торгує дуже цінними річами, які до нас привозить з Царгорода. Доміркувуюся, що то він пливе тим байдаком. Щоби попри нас прокрастися не заплативши мита, скрив свій байдак десь коло Нижнева і в дальшу дорогу пуститься аж в ночи. Як би він справді прокрався, то ви не важтеся станути перед мною!

Така загроза стривожила отамана. Він став обмірковувати, якими би то способами жадному байдакови не дати прокрастися. Зараз вислав аж до Водник одну лодку з трома своїми людьми, щоби ліхтарнею сигналізували йому всі, від устя Бистриці надпливаючі судна. Між Водниками і Галичем, Дністер сильно крутиться, отже воздушна лінія від Водник до Галича коротка.

Водницька стійка митникам ні троха не помогла. Вона взагалі була змарнована і лиш самих митників збаламутила. Хитрий Галущак нарошно казав Заборі вступити до Нижнева і звідтам сухою дорогою поїхати до Дубовець. Коли Забора їхав кіньми, Галущак плив далі з двома байдаками.

(Далі буде).

НЕГАЙНО ПОДАЙТЕ, СКІЛЬКИ ВИ ПРИДБАЛИ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДЛЯ У. Н. СОЮЗА

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

КОЛИСЬ І ТЕПЕР.

З нагоди спеки заводять новости навіть в урядах англійського міністерства заграничних справ. Пишуть англійські газети, що недавно почали там урядовці скидати блюзки та показувати рукави своїх сорочок, що давніше вважалося скандальним ломанням товариських форм.

Пригадують з того приводу, якто один підміністер заграничних справ, піймавши урядовця на коридорі без сурдута, злаяв його, а потім вписав за його імя і бюро та приказав директорови бюра дати йому офіціяльну сувору догану.

За міністерства Монтґомері до нього прийшов раз урядовець без блюзки. Монтґомері сказав урядовцеви: „Пане, як вам треба, то здійміть зі себе й штани. На нас не дивіться".

Нині вже навіть в англійськім міністерстві заграничних справ можна зняти блюзку, що ще недавно могло вважатися революційним поступком.

ЩЕ ДИВНІШЕ.

І не тільки можна зняти з себе блюзку, але, як хтось здійме, то з цього приводу ніхто не робить ніякого галасу.

В нас на селі колись проживали ціле життя чоловіка розчіханим, як його раз зловили з розщепленим ґузиком на ковнірі. Розчіхання вважалося гіршою провиною як зведення дівчини.

Минулого року в Америці президент літом часто фотографувався з розчіханим ковніром, гейби на науку дрібним людям, що є інші річи, важніші як справа ношi.

ЧИ Й ЦЕ МОЖНА ЗАКРИТИ?

Збираються церковники, католицькі, протестанські й жидівські, на кампанію проти деморалізації, що буцімто шириться з фільмових штук. Збираються між іншим підривати кампанію за розвід, котрий нібито йде з фільм через само вже зображування розводів.

Майже рівночасно з цею кампанією одно з перших місць у всіх ґазетах широкої Америки має вістка про розвід каліфорнійського сенатора Вилєма Мекаду. Вістка має таке визначне місце не тому, що це розвід (розвід уже давно перестав бути новинкою), але тому, що розводиться сенатор, до того ще бувший секретар скарбу в кабінеті президента Вилсона, а розводиться з жінкою, дочкою Вилсона. Коли додамо до цього, що розводяться теж діти теперішнього президента Злучених Держав, то як можливо буде священикам, проповідникам і рабинам закрити перед людьми той факт розводів?

ТЕХНІКА СУСПІЛЬНИХ ПЕРЕВОРОТІВ.

Коли перевороти йдуть на кождій ділянці людської думки, то в суспільних справах перевороти стали вже явищем, признаним за неминуче, так, що вже появляються книжки про техніку революції.

Досі здавалося, що революцію робиться в цей спосіб, що обіцюється невдоволеним усе те, чого вони собі бажають. Тепер люди кажуть, що поза цим є ще технічна сторона революції, яка показує, як захопити гарнізон, або телефонову стацію. Таке питання вирішити можуть тільки ті люди, які знають ці справи.

Невже й революція стається професією?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧОТИРНАЦЯТЬ ДНІВ ТЮРМИ ЗА УКРАЇНСЬКІ ПІСНІ.

Я одержав з краю лист, у якім описують мені між іншим сьогорічний побір до війська. В Старім Самборі сталася така пригода: Хлопці з села Стрільбич, що їх заасентирували до польського війська, співали українські пісні, йдучи через місто. За це засуджено їх на кару 14-дневної тюрми. Між засудженими є і мій брат Михайло. Старий Самбір є, як відомо, чисто українським містом, положеним у підніжу Карпат. Колиж і там карають так гостро за невинне співання рекрутами українських пісень, то можна собі уявити, яке тепер безправство й дикунство на нашій землі під Польщею.

Василь Г.

ЯК ТРЕБА РОЗУМІТИ СОБОРНІСТЬ.

На днях відбулися засідання Комітету Допомоги Голодуючій Україні, який засновано минулого року при Союзі Українок Америки. Головою цього Комітету є д-р Неоніля Пелехович. Хоч цей Комітет знаходиться під покровом Союзу Українок Америки, то працює він зовсім самостійно, ба навіть для поширення праці принято в його члени особи, що не належать до СУА.

Зі звіту голови Комітету видно, що Комітет дійсно вложив чимало праці й доброї волі. Звертався кілька разів до українського громадянства, шукав помочі і співпраці між неукраїнським населенням Америки, надіючися на прихильний відгук для такої гуманітарної й загально людської акції, як поміч голодним. Та всеж таки вислід тої благородної праці не відповідає скількости витраченої енергії.

Комітет зібрав досі за майже десять місяців свого існування всього $375. Комітет своє зробив, бо видрукував велику скількість книжочок та порозсилав їх по всіх майже українських центрах для поширення. Роздано чимало пушок для збирання дрібних жертв. Голова Комітету, д-р Пелехович, була весь час у тісному контакті з европейськими комітетами допомоги України, головно з комітетом у Відні, на чолі якого стоїть кардинал Інніцер, та з українським комітетом у Празі. Одним словом, повзято всі можливі міри, щоб акцію допомоги спопуляризувати й оживити.

Та результати, як видно, маленькі.

До Америки приїхав секретар кардинала Інніцера, д-р Амменде, й тепер є надія, що акція допомоги голодуючим під Совітами знайде краще зрозуміння серед Американців. Коли чужі завдають собі стільки труду, щоб ратувати голодуючих під Совітами від смерти, то годі припустити, щоби ще далі треба наклікувати Українців до акції ратунку своїх братів від голоду.

Дивний ми нарід. Збираємо на ріжні-прерізні цілі. На революцію, на інвалідів, на вязнів, на пресу, на літературу, на видання творів ріжних письменників-артистів, на бібліотеки, на музеї, на школи, на закупно різьби Архипенка для Музею, на читальні, Народні Доми, Кооперативи і сотні інших цілей. На все даємо, бо хтож дасть? Але часом буває, що наче з каменя води добути.

Крім того, коли ми, Галичани, декламуємо так багато про соборність, то саме, тепер добра пора дати вислів ділом отим нашим почуванням.

Дехто може скаже: а як післати туди поміч? Шановний читачу, тим ніяк не турбуйся. Коби тільки було що посилати, а Комітет вже знає кудн, як і кому посилати.

Одна шеста часть українського населення згинула з голоду на Україні під Совітами, а ми в Америці і Канаді зібрали аж цілих $375, щоб ратувати дальші міліони від голодової мерти.

Українці Америки й Канади! Чи так ми розуміємо соборність, про котру так багато говоримо?

Галичанка.

„УКРАЇНА" — НОВИЙ ТВІР ОЛЕКСАНДРА АРХИПЕНКА



„Україна" скомпонована до слів, взятих з поеми І. Франка „Вічний Революціонер".

Центральна фігура-жінка це символ України. Вона дає вислів тому, що як у минулому так і будучому Україна добачувала і добачує своє призначення в тім, щоби „дух, наука, думка, воля не уступили пітьмі поля." Отсе є та велика культурна місія, яку Україна раз відограла в історії, і яку їй далі приходиться відгравати в боротьбі з культурним назадництвом і політичним варварством.

Старець — це символ мудрости, це дух України, який пильно глядить за тим, щоби те, що призначено виконати Україні, здійснилося. Він вдивляється в символ України, в яку вдивляється теж іще й символ праці, український робітник, котрий теж стоїть на сторожі прав і завдань України.

Жінка, що йде з поля з пшеницею, це символ багатства української землі, а мала дитина з книжкою під пахою — це символ поступу, науки.

„Україна" Архипенка надається якнайкраще до прикраси наших Народніх Домів чи Клюбів, чи до подарунку американським культурним установам. Вона буде теж великою прикрасою кождої культурної хати. Своїм артистичним виконанням звертає на себе відразу увагу кождого, хто розуміє, чи хоч відчуває, правдивий твір штуки.

Відливають її в бронзі, сріблі й золоті.

БОРОТЬБА НАСЕЛЕННЯ З РАДЯНСЬКОЮ ВЛАДОЮ.

В журналі „Знамя Росії" за червень надруковано цікаві інформації про боротьбу населення з радянською владою. Беремо з них більш цікаві.

На Україні.

10-го квітня доведені до розпуки голодні колхозники бердянського району, вимагаючи видачі затриманого харчового пайка, спочатку відмовилися виконати планові завдання по засіву, а потім взагалі вийшли на поле. (Між іншим ще в січні було визнано, що цей район потребує покважної харчової допомоги). З метою ліквідації цього селянського виступу влада на місці, без ніякого суду, розстріляла 15 селян, яких вона підозрівала в організації цього виступу.

12-травня в Запорожу вночі тяжко побили секретаря партійного комітету, Лейбензона, через якого були суворо покарані робітники місцевого заводу, що залишили були нічну зміну і пішли на Великодну службу Божу.

В молдавській республиці.

Дня 26-го квітня, коли отримали відмову від обласної влади у видачі харчової допомоги, невдоволення серед колхозників рибницького району молдавської республики, яке маніфестували вони нераз і раніше, набрало таких гострих проявів, що на два дні був заборонений усякий рух населення поза межами своїх сіл. Крім того в кожному селі були зорганізовані командантури. Розрухи припинилися лише з прибуттям військ ГПУ. До району приїздив сам Постишев.

Нова наймичка.

— Не забудьте що ранку дати до басейну золотим рибкам муравлячих яєчок.

— Добре, прошу пані, лише я не знаю, чи на мягко чи на твердо варені?

— Ваш синок, пане, виглядає такий здоровий! Такий румяний на лиці!

— Він звичайно так не виглядає, одначе мама перед хвилиною дала йому поза вуха!

ЛИСТ ІЗ ГОНҐ-КОНҐУ.

„Манджурський Вістник" з 26. V. помістив ось якого знаменного листа одного з наших скитальців у Китаю:

Я чув, що в Шанґгаю організуються українські вояки, що служили по ріжних частинах. Тепер ці люди хочуть зеднатися в одну організацію послужити своїй батьківщині.

Я також хотів би разом зеднатися з Вами і прислужитися поневоленій країні. А тому прохаю Вас, шановні, не відмовити прийняти мене до своєї організації, що має своїм патроном Симона Петлюру. Я селянин, родом з Великої України, родився у 1895 р. на Чернигівщині. Мене ще маленького завіз батько до холодного Сибіру, де я працював як селянин, аж поки не загарбали Москалі до вільної війни. Взяли мене до війська у 1915 р., служив я у 3-тім Кавказькім корпусі. Другий раз мобілізував Колчак, а в 1921 р. сталося в Сибіру народне повстання, то я ходив і дійшов до самої Монголії. Тепер опинився в Китаю, служив у Кантоні, тепер в Гонґ-Конґу. Посилаю Вам свої папери для відома.

Якщо знайдете мене гідним, не відмовте мені в змозі вступити до Вашої організації.

З великою повагою до Вас

К. Боровенко.

Гонґ-Конґ, Китай.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СКРЕНТОН, ПА.

Нова професіональна українська сила.



Д-р Григорій Н. Масляк.

В Скрентоні відчиняє дентистичний офіс д-р Григорій Н. Масляк, молодий Українець, родом з села Семиківці коло Галича в Галичині, син громадян Миколи й Анастасії Масляк. Батько д-ра Масляка, як і його рідня, є членами У. Н. Союза і свідомими та ділянними українськими громадянами.

Батьки спровадили малого Гриня до Америки, як йому було всього два роки. В Скрентоні покінчив він школи до Сейнт Томес каледж включно, а в 1930 році вписався до Темпл Юніверсіти в Филадельфії, де дня 14. червня 1934 р. одержав ступінь „DDS". Брат і сестри д-ра Масляка теж ходять до вищих шкіл. Сам він є добрим і щирим Українцем, котрому щиро бажаємо якнайкращих успіхів на новій дорозі життя.

На біржі.

— Чи ви проти Ліги Націй?
— Ніколи в світі. Я акціонер одної фабрики тружжа!

ЦІКАВІ ДРІБНИЦІ ПРО ЯПОНЦІВ

Японія — це країна фанатизму: релігійного, династичного та національного.

Японець легко робить собі гаракірі (розпорює живіт і вмирає) в релігійній екстазі (захват), з жалю за померлим мікадом (цісарем) або з причини народнього нещастя.

Японців переслідує „гіне-ума" (рік нещасть). Той рік нещасть повторяється що 61 літ. Такий рік був у 1844, другий був у 1905, **а третій буде в 1966 році.** В такий рік нещасть Японки незломно вірять.

Всі жінки, що родилися в 1905 році, вважаються нещасними. Ніяка з тих жінок не виходить замуж, щоби не принести нещастя чоловікови й родині. В більшості вони кінчають самогубством.

Японський робітник працює 10—11 годин денно та заробляє 72 єни (понад 20 долярів) місячно. Єна має сто сен.

Праця починається в 6 годині рано. Перед роботою робітник іде до ванни, що коштує 5 сен, до роботи все іде, це коштує 10 сен, обід 20 сен, обід з родиною 40 сен, місячно платить за радіо 75 сен.

Одну єну платить за науку дітей у школі. Мужеський одяг коштує 25 єн, жіночий 10—12 єн.

Дівчата працюють по 15—16 годин денно та дістають на третину меншу платню від мужчин.

При почтовому віконці.

— Тут ви забули дати точку.
— То будьте такі добрі, допишіть її самі.
— Не можу. Мусить бути такий самий почерк письма.

ІСТОРІЯ ОДНОГО БІЛЄТУ.

Тепер, коли ви купуєте білєт, або пересідку — вже не почуєте як колись: — Я по хінську не розумєм, — або: — Муф пан по людску. Або тим подібне. — Ні — такого вже нема: „наші" перейшли на урядовий „єнзик".

А як хтось — опираючися на всіх конституціях — починаючи від конституції 3. Мая, а кінчаючи на останній з 1934 р., як теж опираючися на рішенню Ради Амбасадорів з 1923 р. й інших інтернаціональних пактах Союзу Націй, трибуналу в Газі, пакту Келоґа й інтерпретації поняття „напасник" — як хтось, опираючися на всіх тих високих ґарантіях, зажадає білєту по українськи — то він білєт таки дістане.

Найліпший приклад — я сам.

Перед кількома днями купував я білєт на однім маленькім перестанку.

Перестанок такий маленький, що в єдиній невеличкій почекальні були всі три кляси разом: I. — II. — III.

Я купую білєт:

— Прошу білєт до Львова.

Урядник, щоправда, подивився на мене вовком, але не мав видати. Білєт коштував 1.10 зл. — а я мав пятку.

— Проши дробне.

Я не мав. Бігаю по людях. Ніхто не має. Врешті розміняв — приношу 1.10 зл. і все в порядку.

Я зайшов до почекальні.

— Проши пана — ту єст почекальня I. кляси — а пан ма білєт III. кляси. Проши вийсць.

Я кажу:

— Вибачайте — тут є також почекальня III. кляси!

— Алє пан єст в перфшей!

Нічого не помогло — я вийшов. Урядник — той сам, що продавав білєт, каже:

— Пан мусі свуй пакунек надаць на баґаж.

Кажу:

— То ще залежить від кондуктора. — А що поїзд уже надіхав, звертаюся до свого візника і кажу: „Возьміть цей пакунок і подайте мені до ваґону".

— Нє можна. Перонуфка єст?

Дивлюся: де той перон? Бачу, що всі Жиди підходять під сам ваґон, ніхто перонуфки не показує — але трудно. Беру клунок сам і йду. Йду скоро, бо машиніст вже свище.

Урядник мене хапає за рамя і тягне назад.

— Нє можна! Юж єст ґвіздек.

— Але поїзд іще стоїть!...

— То ніц. О, юж руша!

І справді рушив. — Я лишився.

І багато приписів я ще не знав: де можна зачекати на другий поїзд, чи можна закурити свойого власного папіроса, котрим боком вимінати людей і т. д. і т. д. Це є дуже сумно, що нас цього в школі не вчать, але бачите: принципіяльно я білєт дістав! Під цим оглядом — під оглядом прав нашої мови, заґарантованих конституцією з... і т. д. і т. д. — все є на підльвівськім перестанку в порядку. — („Новий Час").

Федь Триндик.

ПОЧТОВЦІ — НАЙБІЛЬШІ ІНТРИҐАНТИ.

Почтова служба в Европі тому сто літ була дуже примітивно уладжена. І так, замісць марок у ріжних краях брали оплату від листів у готівці. Багато почтовців самі до вподоби визначували цю оплату. Самаж влада постійно збільшувала цю оплату, так, що висилка одного листа в 1830 році коштувала більше ніж нині. Щодо тайни листів, то взагалі її не знали. Почтовці отвирали та читали всі листи й потім по місті переповідали все, що довідалися з листів. Почтовці в тих часах були найнебезпечніші інтриґанти й у деяких европейських містах створилося між населенням справжне пекло. Часто наслідком нарушення листової тайни приходило й до траґедії та кровавих порахунків. Вкінці введено ґарантію листової тайни. Про скорість почтових посилок тому сто літ краще й не згадувати.

Мода.

— Ради Бога, Ірко! Що тобі пригодилося? Якесь нещастя! Чому ти маєш цей плястер на лівому боці голови?

— То не плястер! То мій новий капелюх.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (81).



Та дівчина не мала нагоди вистрілити в Тарзана, бо він уже лежав на землі, стискаючи за горло Карзенофа. Боротьба була завзята. Карзеноф боровся за своє життя й страх перед смертю вдесятерив його сили. Він качався по підлозі, стараючись вирватися з залізних обіймів Тарзана.

Карзенофу пощастило вирватися з обіймів свого противника, коли Тарзанова увага на мить була відвернена на дівчину, що все ще не знала, чи стріляти в Тарзана, чи ні. Карзеноф кинувся до вікна, але Тарзан був уже на ногах, і поки Карзеноф досягнув вікна, він уже знову був в руках Тарзана.

Схопивши за горло червоного офіцира, Тарзан знову кинув його посеред кімнати. Стискаючи за горло Карзенофа, Тарзан говорив: „Ти вбив мою дружину! Ти вбив моїх слуг! За те ти повинен умерти!" Переляканий Карзеноф міг лише прохарчати, коли Тарзан на мить попустив його горло: „Я цього не робив!"

Стоячи біля трупа Карзенофа, Тарзан звернувся до дівчини: „А ти йди далі своєю дорогою! Ти мені непотрібна. Я пімстився над тим, кого шукав". Дівчина щось хотіла сказати, але Тарзан закінчив: „Служи ворогам свого народу далі і за це ти заплатиш дорого. За зраду завжди приходить пімста!" Тарзан зник.